

RIVISTA

2000

N.º 211, 212, 213 -
2009*Claudio Damiani***ČOLN SE ZIBLJE**

Nekje je enonadstropna hiša,
nekoliko propadajoča,
s streho, obraščeno z bršljanom,
znotraj pa so bele zložene rjuhe,
miza, v njej prebiva postaran par,
zunaj lončki z bažiljko in drugimi dišavnicami
(tudi pločevinka z meto).
Lončki so rijasti.
Nekaj stopničk se spušča
do trstičja ob vodi.
Čoln je privezan na vrv,
deske so stare, zelo obrabljene.
Čoln se ziblje, vrv se dotika vode,
nato se napne in obvisi nad vodo.
Reka obliva oba bregova,
hiti mimo dreves, zrcali trstje v vrsti,
zagleda skalovje, vidi, kako se sonce premika,
v glavi se mu zavrti, pod sabo vidi nebo,
pluje, polzi, gre, kamor hoče
in kamor mora nujno iti.

Nekje je otok in na njem hiša,
v hiši miza, obložena s košarami,
zastli se z marami, ki so polne

vse je urejeno,
skrbno postavljeno na svoje mesto
kot za zmerom,
zasliši se žensko petje,
v sobi gori peč,
živahen ogenj veselo prasketa,
a nobenega drugega šuma,
nasprotno čuješ šelestenje krošenj
in zaznaš duh po cipresah,
daljno udarjanje valov,
medtem ko lega večer.

Hiša je blizu morja,
a ga ne vidi.
K njej vodi bela cesta, na desni stoji,
je nizka, enonadstropna,
z nekakšno dvignjeno terasico
z lončki bažiljke
mete in drugimi dišavnicami.
Hiša je v slabem stanju,
a ni zapuščena.
Vse je zelo snažno.
Zaznaven je duh po morju, tudi šumenje.
V hiši ni nikogar.
Hodiš in stopiš naprej,
opaziš, kako se listje lesketa,
slišiš nihanje valov
in ne bi se rad oddaljil,
rad bi tam ostal za vedno
in se prepustil zibanju.

Tudi če je vse opustelo,
tudi če je vse zaprašeno
in negibno leži, v pozabljenju,
tudi če je tako, meni ni niti malo mar.
Usedem se na ta prašni stol,
ki bi se lahko sesul pod mojo težo,
pogovarjam se z osebami, ki jih nihče ne vidi,
in ob pogledu name bi se mi lahko smejali.
Naj se drugi le smejejo, mene tudi to prav nič ne briga.
Ti zidovi, ki se jih dotikam, glej, se krušijo,
te steklenice z vodo zelena ne razpoči

ti jedilni pribori in krožniki, lepo urejeni in zloženi
v medsebojnem odnosu in mi vsi naokrog,
ki si naredimo znamenje križa in se zahvalimo
Gospodu, preden začnemo jest.

Pa vendar se mi ni zdel svet nikoli

tako svetel, tako čist,
tako naraven in starodaven
kot se sicer nam ni kazal.
Zdi se mi, ko da gledam s svojimi nekdanjimi očmi
svet s starimi hišami, z zelenimi polknicami,
z vozički in malimi cestami,
s slabo oblečenimi ljudmi, z mularijo,
ki ni imela - kot dandanes mladi - zgledno negovanih las,
marveč divje skuštrane grive.

Cesare

Cesare prihaja zvečer in se usede na cesti.

S težavo hodi, ker je šantav,
eno taco ima vso odrevenelo,
ker ga je gospodar premikastil.
Zdaj nima gospodarja,
potepa se sem pa tja po vasi,
mislim, da mu ljudje dajo hrano,
ker ne prosi ničesar, mirno se usede tja
in tam obstane.

Tako žalostne oči ima, da ob pogledu
nanj, bi se človek najrajši razjokal.

Morda ima klope, in zato se ga ne dotaknemo,

238 čeprav bi ga radi pobožali
in ga stisnili k sebi,
ker je tako lep in krotek,
in bi mu radi rekli: Cesare,
nisi samo ti zapuščen,
tudi mi, čeprav se ne zdi,
vsi mi, smo zapuščeni,
in blodimo sem ter tja po vasi,
sedemo sredi ceste,
ko pa gre mimo avtomobil,
počasi vstanemo in se umaknemo,
za sabo pa vlečemo omrtvelo taco,
ne da bi ugovarjali, ne da bi kaj rekli.

Cesare

(po nareku Domitille)*

Jaz in Gio^o ga imava tako rada,
da nama gre na jok
zaradi šepave tačke.
Kožušček ima zlatordečkast
in zelene oči.

Lep je, nič ne prosi,
če mu daš kos starega kruha,
ga poje,
ko pridrvi avtomobil,
se umakne.
Z otroki
je zelo dober
in molči.
Nič ne reče,
le glavo povesi.

Danes sem gledal gore, kako se dobro imajo,
tihe in negibne, ne da bi sploh kaj rekle.
Veter je močno pihal, a zanje je bilo, ko da ga ni,
gozdovi so sicer bolj redki
zaradi počasnega in že stoletnega propadanja,
a zdi se, ko da jim je to čisto vseeno,
tam so sedele na svojem mestu, spokojno,
molčale so, ko da bi hotele bolje poslušati,
kar nam ni sploh dano slišali.

Gore morda, ko so gledale, kako sestopamo,
moja žena in jaz z malim Antoniom na ramenih
(Gio in Domi sta bila pri dedku in babici),
so verjetno med sabo malce poklepetale,
vse raznežene od naše družinice,
ko so nas videle, kako se spuščamo dol,
tako majcene in krhke in so najbrž obžalovale
da je veter vel
in bi ga rade zaustavile,
odstranile pa bi vse tiste kamenčke,
ob katerih se je nama le drselo.

* Domitilla in Gio(vanni) sta pesnikova otroka.

Nekdo bi se lahko oglasil: kaj neki praviš?

Gore imajo težko življenje,
ne pogovarjajo se nikoli, so odljudne,
neprijazne do sebe in do vseh drugih,
trde so kot kamen, ne razumejo ničesar.
Jaz pa nasprotno trdim: ti ne razumeš ničesar!
Gore so silno prijazne, vidijo več in dlje od nas,
imajo zelo tanek posluš, ljubijo tišino,
najrajši so na svojem mestu, čisto negibne
tudi ko jim grozi nevarnost,
so vedno čiste, ni potrebno, da se umivajo,
se pa obdajo z vonjavami,
ki jih mi ne zaznavamo.

Če človek ali žival, kot v nekakšnem oblaku,
blodi po gori, dokler ne umre od mraza,
ali ga na vsem lepem zasuje snežni plaz
ali pade v prepad, iz katerega ne more ven,
gora ne more nič, ne more mu nikakor
pomagati,
vendar ne misli, da ne trpi, da ne čuti usmiljenja,
ne misli, da ona, trda kot kamen, ne joka.

Tudi gora je v vojni,

tudi tu se vojskujejo vsak dan.
Če si dovolj pozoren, za globoko tihoto,
ki jo šuštenje vetra ovija kot v rjuho,
lahko zaznaš zven udarcev in ognjev,
če dobro prisluhneš, zaslišiš, kako napreduje
boj, ki se prevesi zdaj na to zdaj na drugo
stran, ne da bi se odločil, komu naj podeli
palmo zmage, nasprotno dan za dnem odlaša
z mirom. Lahko pa zaslišiš tudi jokanje, če nastaviš
uho, tožbe mater junakov in ganjenost zemlje,
dolge pogrebne sprevo, žalostinke in bedenja
ob lepo umitem in z eteričnimi olji maziljenem truplu,
tja do jutranjega svita.

Ko sedem sem, na ta zidek

ob stezi, saj ne gre za kako posebno mesto,
niti za posebno razgledišče, marveč za
čisto navaden kraj, kjer se pač rad usedem,

in se malce pomudim z gledanjem krošenj
dreves, malih jesenov menda, s čisto majcenimi listki,
ki so tu pred mano, tudi bukev, tik ob njih,
in poslušam njihovo molčanje, rahlo drgetanje listja,
zaslišim tišino steze, zemlje,
premikanje vsake stvari kot mrgolenje
ali brnenje, ki postaja vedno glasnejše,
kot morje, kot vreča lava
in jaz sem v tem ognjenem žrelu
popolnoma miren, ko da bi nosil čarobno
obleko, ki me obvaruje pred vročino,
pred oglušujočim hrupom, pa vendar
slišim to tišino, neslišno gibanje listov,
tek časa, ko da bi odtekala voda
potočka ali studenca kje blizu ali daleč,
saj niti ne veš kje.

Danes spotoma na pokopališče, s staro mamo, Gio in Domi,
sem pomislil: prej ali slej bomo vsi končali tukaj.

Potem ob pogledu na novo vrsto grobov na ime Damiani, ki so naši
sorodniki, z nekaj še praznimi prostori, je Giovanni dejal: "Jaz bi
rad bil pokopan tu." Jaz pa sem sam pri sebi pomislil: pojma
nimaš, koliko stane tak grob, ne moremo si privoščiti
niti, da bi nas pokopali, kot si želimo.

In potem bi rad rekel obema: Otroka,
tudi če bodo naši grobovi raztreseni kdove kje,
tudi če bodo daleč naša telesa,
se bomo vsi skupaj spet videli v nebesih,
in vse tisto, kar smo doživeli, naša neizmerna ljubezen,
niti en sam dan ne bo izgubljen,
niti en sam trenutek, celo tisti, ki smo nanje pozabili,
čisto vseh se bomo spominjali.

Italijanski pesnik Claudio Damiani se je rodil v San Giovanni Rotondo (Apulija) leta 1957, že od otroštva pa živi v Rimu, kjer poučuje italijanščino in zgodovino na neki višji šoli. Izdal je šest pesniških zbirk, in sicer: Fraterno, 1987; La mia casa (Moj dom), 1994 – zanjo je prejel nagrado Dario Bellezza; La miniera (Rudnik), 1997 - nagrada Metauro, nagrada Carnet za najlepšo knjigo leta; Eroi (Junaki), 2000, nagrada Eugenio Montale, nagrada Frascati, nagrada Sibilla Aleramo; Attorno al fuoco (Ob ognju), 2006, Sognando Li Po (Med sanjarjenjem o Li Poju), 2008. Uredil je štiri knjige: Almanacco di Primavera.

Arte e poesia. (Pomladanski zbornik. Umetnost in poezija), 1992; Orazio, Arte poetica, con interventi di autori contemporanei (Oracij, Ars poetica, s prispevki sodobnih avtorjev), 1995 in Le più belle poesie di Trilussa (Najlepše Trilussove pesmi), 2000. Na internetu je dosegljiv pod šifro: www.claudiodamiani.it

V svojih pesmih Damiani še najrajši govori o čisto vsakdanjih ljudeh in rečeh in vanje – saj je prav zavoljo tega še najbolj zaslovel – ob znancih, rojakih in sorodnikih zelo sugestivno vpleta svojo ožjo družino: pokojnega očeta, ženo Anno in svoje tri otroke: zdaj že 14 letnega Giovannija, ki mu pravi na kratko in ljubkovalno Gio, 11-letno Domitillo ali Domi in 6-letnega Antonia.

Prevedene pesmi so iz predzadnje zbirke, ki je izšla pri rimskem založniku Avagliano Editore leta 2006.

Iz italijanščine prevedla in napisala zapis Jolka Milič.